

MOMENTUM 8 Nordisk biennale for samtidskunst

TUNNEL VISION

www.momentum.no

Deltagende kunstnere:

Hrafnhildur Arnardottir (f. 1969, IS). Bor og arbeider i New York, USA.

Hrafnhildur Arnardottir, alias Shoplifter [Butikktyven], er best kjent for sine skulpturer med kunstig hår, som omhandler temaer som utsmykning, forfengelighet, transformasjon og forlokkelse. Som helhet beveger hennes arbeid seg i området mellom visuell kunst, performance og design. Fleksibiliteten i hennes arbeid virker organisk, og til tross for de syntetiske materialene er det også geologisk; hun omtaler det som et "landskap", til og med som "et landskapsmaleri", selv om det er laget uten maling. For Arnardottir representerer hår de elementære trådene som vokser ut av vår kropp, en original, kreativ fiber som både gjenspeiler vår helsetilstand og lar oss vise vår individualitet. Humor spiller en stor rolle i hennes arbeid, noen ganger på subtile måter, andre ganger tar den helt over. Hennes tosidige "hårstykker" maner frem naturformer som for eksempel planteliv, mens hår også betraktes som grotesk og forstyrrende, særlig når det ikke er forbundet med kroppen.

Arnardottir har bred utstillingserfaring og har samarbeidet med tallrike designere og musikere. Hun var kurator for den Nordiske motebiennale i Seattle i 2011 og har mottatt flere priser. Hennes arbeid er blitt vist i mange kontekster, blant annet en soloutstilling ved Reykjavik Kunstmuseum i 2012, ved Performa i New York i 2011 og ved Liverpoolbiennalen i 2010. Hun har nylig stilt ut ved Hverfisgallerí i Reykjavik, ved Capricious 88 i New York og deltar for tiden også i *Björk*-utstillingen ved MoMa i New York.

www.shoplifter.us

Julius von Bismarck (f. 1983, DE). Bor og arbeider i Berlin, Tyskland.

En tilbakevendende interesse i arbeidet til Julius von Bismarck, er virkningen av rotasjon på bevisstheten og kroppen og det menneskelige subjekts plassering i verden. Han arbeider med astronomiske spørsmål om hvem og hva som går i bane rundt hvem og rundt hva. Noen av hans siste arbeider er resultater av hans pågående samarbeid med Den europeiske organisasjon for kjernefysisk forskning, CERN, som har invitert ham til å være deres første "artist in residence".

Julius von Bismarcks prosjekt *Image Fulgurator* [Billedfulgurator (en fulgurator er en romersk prest som tolker jærtegn fra lyn)] er blitt tildelt Prix ars electronica, har mottatt bifall fra et bredt publikum og er blitt presentert i ulike mediakanaler, som Wired, Arte og The Creators Project of Vice. Han har også vært gjenstand for betydelig offentlig oppmerksomhet for sitt samarbeid med Julian Charrière og den stedsbundne performance *Some Pigeons are more Equal than Others* [Noen duer er likere enn andre] som opprinnelig ble produsert for Veneziabiennalen for arkitektur, 2012.

www.juliusvonbismarck.com

Brody Condon (f. 1974, MX). Bor og arbeider i Berlin, Germany.

Brody Condons arbeid kombinerer ofte modifiserte psykoterapeutiske og live rollespillteknikker, for å skape varsomt utformede "performative spillmaskiner" som kjører tidsutstrakte og uscriptede små gruppesammentreff som deretter filmes. Heller enn å kalle seg instruktør, beskriver Condon sin rolle som tilretteleggerens eller *kikkerens*. Condon - som samtidig er fascinert av og skeptisk til overidentifiseringen med fantasi som er iboende både i rollespill, dissosiative lidelser og trans-

personelle opplevelser – bevarer bakkekontakten ved å fokusere på de levninger av deltagernes subjektive opplevelse, som kan oppfattes estetisk. Nylige eksempler på slike kooperativt skapte og midlertidige fiksjonsverdener gjør bare bruk av språket i presens og omhandler sansende skulpturelle "vesener", skapt eller valgt av kunstneren, som genererer en flertydig og psykologisk ladet formal kunstkritikk.

Presentasjoner av Brody Condon's arbeid omfatter blant annet *Circles of Focus* [Fokusssirkler] (med Christine Borland) ved Centre for Contemporary Art i Glasgow i 2015; *Anyang Public Art Project* [Anyang offentlig kunstprosjekt] i Korea i 2014; *To Prove Her Zeal* [For å bevise hennes nidkjærhet] ved Aldrich Contemporary Art Museum i Ridgefield, USA, i 2012; *Level Five* [Nivå fem] ved Hammer Museum i Los Angeles; *Greater New York* [Stor-New York] ved MoMA/P.S.1 i New York i 2010; og *Case* [Sak / Tilfelle / Etui / Monter] ved New Museum of Contemporary Art i New York (en performance bestilt av Performa 09).

www.tmpspace.com

Steingrímur Eyfjörð (f. 1954, IS). Bor og arbeider i Reykjavík, Island.

Steingrímur Eyfjörð er en av de fremste i en generasjon av kunstnere som slo igjennom på Island på 1970-tallet. Hans rikholdige produksjon over de siste 40 årene drar veksler på hans erfaring ikke bare som kunstner, men også som tegneserieforfatter, tidsskriftredaktør, skribent, kurator og lærer. Hans kunst kan virke konseptuelt mangfoldig, og er basert på så forskjelligartede innflytelser som folkeeventyr, de islandske sagaene, motemagasiner for kvinner, overtro og kritisk teori. Hans assosiasjonsrekker møtes i et fokuspunkt for tallrike meninger. De utgjør en samling av arbeider med mange nivåer. Til tider er disse forvirrende, men åpenbarer alltid en artikulert og uventet tilnærming til tematikkene som behandles. Hans utforskninger av materialitet og form er ofte absurde, enigmatiske og psykologisk ladede, og stimulerer samtidig en emosjonell, fysisk og kognitiv opplevelse.

Eyfjörð representerte Island ved Veneziabiennalen i 2009. Han har stilt ut ved alle større kunstmuseer i Island og også bredt i Europa, ved institusjoner som Den Haag Gemeente Museum; The Royal College of Art i London; Mücsarnok i Budapest; Centre International d'Art Contemporain i Carros, Frankrike; Meilahti Art Museum i Helsinki; og Henie Onstad kunstsenter i Oslo.

www.eyfjord.com

Valia Fetisov (f. 1989, RU). Bor og arbeider i Moskva, Russland. Samarbeider med **Dzina Zhuk** (f. 1986, BY; bor og arbeider i Moskva, Russland); og **Nicolay Spesivtsev** (f. 1984, BY; bor og arbeider i Moskva, Russland).

Valia Fetisovs installasjoner bruker enkle algoritmer for å kontrollere utstillingsmiljøet for de besøkende, for eksempel en skyvedør som bare lar folk forlate rommet etter at de har stått fullstendig stille i tre sekunder, eller et par briller som kan endre perspektivet i en film du ser når du blunker med øyet, uten at du har mulighet for å kontrollere hvem sitt perspektiv som velges. For Momentum utvikler Fetisov en app som besøkende kan laste ned på sine mobiltelefoner, som lar dem spore og følge andre besøkende mens de selv blir fulgt av andre. Arbeidet vekker følelser av paranoia og assosierer til konspirasjonsteorier og de nylige overvåknings- og datalagrings-skandalene forbundet med hemmelige tjenester som NSA [National Security Agency, USA].

Fetisovs arbeider har tidligere vært utstilt ved *IK-00* ved Casa dei Tre Oci i Venezia i 2014 og *DO IT* ved Garage Center for Contemporary Culture i Moskva i 2014; han stilte ut *Re:emerge – Towards a New Cultural Cartography* [Gjen:fremstå – Mot en ny kulturell kartografi] ved Sharjah-biennalen 11 i De forente arabiske emirater i 2013, og *Angry Birds* [Sinte fugler (et dataspill)] ved Museum of Modern Art i Warszawa i 2012.

Dzina Zhuk arbeider på grensen mellom radikal pedagogikk og intervensjoner i media og urbant rom. Sammen med Nicolay Spesivtsev er hun en av initiativtagerne bak de åpne seminarer "OBJ", som fokuserer på tematikker knyttet til sikkerhetsregimer og stengte områder i Moskva, som står under statlig og militær kontroll og er fysisk utilgjengelige.

Nicolay Spesivtsev arbeider med maskiner som medierende objekter. Disse kan tre inn i et område for gjensidig kommunikasjon, med alt potensialet for konflikt og offentlig uenighet dette skaper. Han har arbeidet med Dzina Zhuk siden 2012; sammen har de deltatt i flere utstillinger og offentlige begivenheter: *Terrorism in an Art School* [Terrorisme i en kunstskole], ved Second International Festival of Activist Art; *MedialImpact* (Moskva, Russland); *Aesthetic – Responsibility – Drones* [Estetikk – Ansvar – Droner], ved Migrating Art Academies (Berlin, Tyskland); *Agency in Culture* [Handlingsmakt i kultur], ved 'Newlandi' sommerleir (Istra, Russland); *BY*, ved International Festival of Experimental Art DACH (Minsk, Belarus) og andre steder.

www.valiafetisov.com

Johanna Heldebro (f. 1982, SE). Bor og arbeider i Toronto, Canada.

Johanna Heldebro er fotograf. Hennes arbeid vender seg ofte mot hverdagslige bilder og monotone rutiner og utprøver grensene for det sosialt akseptable. Arbeidet *To Come Within Reach of You* (Gunnar Heldebro, Hässelby Strandväg 55, 165 65 Hässelby) [Å komme innen rekkevidde av deg...] ble unnfanget da Heldebros far flyttet tilbake fra Canada til familiens hjemland Sverige for å leve med en kvinne han hadde et forhold til, og derved i praksis startet en ny familie. Noen år etter at han dro, besluttet Heldebro å utforske det nye livet han levde og dro til Sverige for å snikjakte på ham. Fotografiserien består av bilder av Gunnar Heldebro som jogger, snakker på telefonen i sitt kjøkken hjemme eller spiser lunsj alene i en kantine. Arbeidet beveger seg frem og tilbake mellom avstand og intimitet, og maner frem ideer om tvangstanker, overvåkning og privatliv.

Johanna Heldebro er medredaktør av *Laura*, et tidsskrift omtrykk, som hun lanserte i 2010 sammen med sin samarbeidspartner gjennom lang tid, Jared Leon. Hennes arbeider har vært stilt ut i Indonesia, Europa og Nord-Amerika; ved Finnish Museum of Photography i Helsinki (Finland); Fjerde Moskviabiennale for samtidskunst i Moskva (Russland); Galleri Box (Göteborg, Sverige); Gallery Steinsland Berliner (Stockholm, Sverige); Khyber Centre for the Arts (Canada); og Launch F18 (New York City).

www.johannaheldebro.com

Minna L. Henriksson (f. 1976, FI). Bor og arbeider i Helsinki, Finland.

Minna L. Henriksson beskjeftiger seg ofte med skjult og underliggende politikk i tilsynelatende nøytrale og naturlige prosesser. Hun har studert og kartlagt dynamikken i maktposisjoner innenfor kunstverdenen, og er for tiden i gang med å utforske arbeidsforholdene for kunstarbeidere. Gjennom hennes kunstneriske arbeid, så vel som hennes teoretiske forfatterskap, går et dypt engasjement i spørsmål om nasjonalisme. Sammen med sosiologen Sezgin Boynik har hun undersøkt nasjonalismens mekanismer og det angivelig åpensinnede og globale felt for samtidskunst. For noen få år siden arvet Henriksson et landskapsmaleri av sin bestemor, utført i 1949 av E. Janatuinen. Da bildet ble tatt ned fra veggen oppdaget man et Nazi-stempel på baksiden av lerretet. Installasjonen *Hidden* [Skjult] bruker dette bildet som utgangspunkt for et studium av "tildekt fascisme", og følger bruken av hakekorssymbolet i Nordens, særlig Finlands, historie. Installasjonen på Galleri F15 består av flere elementer, blant annet en serie fotografier av hakekors oppdaget i finsk arkitektur, kryssord fra ukemagasinet *Suomen Kuvalehti* mellom 1939 og 1944, og kunstnerens korrespondanse der hun ber om tillatelse til å fotografere den ikoniske Aino-triptyken malt av Akseli Gallén-Kallela i 1889, som befinner seg i samlingene til Finlands Bank.

Henriksson har produsert permanente offentlige kunstverke i Trabzon, Tyrkia, og har, blant annet

stilt ut i Helsinki, Turku, Beograd, Pristina, Ljubljana, Zagreb og Istanbul. Nylige utstillinger inkluderer arbeider ved Leninemuseet i Tampere, Finland; og på Romsåssenteret i Oslo.

www.minnahenriksson.com

Sofia Hultén (f. 1972, SE). Bor og arbeider i Berlin, Tyskland.

I Sofia Hulténs kunstneriske praksis tar hun ofte i bruk en nesten ritualistisk metodologi og viser en streng lojalitet mot konsekvensen av det hun gjør, også selv om den rettes mot tilsynelatende meningsløse oppgaver. I sine prosessdrevne skulpturer, ofte produsert i sykluser, skaper hun dysfunksjonelle objekter og vender ikke sjelden deres opprinnelige hensikt bak-frem.

Nylige utstillinger inkluderer *Matter is Plastic in the Face of Mind* [Materie er plastikk, ansikt til ansikt med bevissthet], Gallerie Nordenhake AB Stockholm; *I'm Still Here* [Jeg er stadig her], Magasin III, Stockholm; *I Used To, I Still Do, But I Used To, Too* [Jeg pleide å, jeg pleier ennå, men jeg pleide å, óg], Raebervon Stenglin, Zürich, 2014; *Vom Eigensinn der Dinge* [Om tingenes egensindighet], KAI 10, Arthema Foundation; Düsseldorf, *Rhythm in It* [Rytme i det], Aargauer Kunsthhaus, Aarau; *The World Turned Upside Down – Buster Keaton, Sculpture and the Absurd* [Verden snudd på hodet – Buster Keaton, skulptur og det absurde], Mead Gallery, Warwick, 2013; og *Independent People* [Uavhengige mennesker], Reykjavík Arts Festival (med Ivan Seal), 2012.

www.sofiahulten.de

Ferdinand Ahm Krag (f. 1977, DK). Bor og arbeider i København, Danmark.

Et tilbakevendende motiv i kunstneren og skribenten Ferdinand Ahm Krag's arbeid er moiré-lignende mønster av linjer som minner oss både om arkitektoniske konstruksjoner og, i vår hyperforbundne verden, om strålingen vi alle er nedsenket i. Hans tegninger og malerier omhandler tekno-vitenskapelige, geologiske og evolusjonære utviklinger, og det er vanskelig å skille dem fra hverandre. Ulike kosmologier kolliderer og smelter sammen til nye kosmologier som kunstneren selv har skapt. Bittesmå pollenorn, blåst opp i størrelse, dukker opp igjen som himmellegemer, og anatomiske fotografier av menneskekroppen som de-kontekstualiseres og re-kontekstualiseres for å fortelle en annen historie om menneskeheten. Ahm Krag's arbeid kan sees som forførende og sanseaktiverende. Uten kunstneren som guide er det fortsatt vanskelig å dekode innholdet. Ahm Krag omtaler også ulike temaer fra sin kunst i essayer og katalogtekster, som både vitner om hans talent som historieforteller og hans intime spekulasjoner om så å si ethvert område av menneskelig kunnskap.

Ferdinand Ahm Krag har gått i lære som kunstner ved det Kongelige danske kunstakademi i København. Han er medgrunnlegger av galleriet IMO og arbeider også som skribent, anmelder og foreleser. Han har skrevet flere katalogtekster og artikler om samtidskunst, såvel som essayer om et bredt spektrum av temaer, fra tid og temporalitet til den antropocene epoke.

www.ferdinandahmkrag.net

Agnieszka Kurant (f. 1978, PL). Bor og arbeider i New York, USA.

Agnieszka Kurant utforsker "det usynliges økonomi", hvor immaterielle vesener, fiksjoner og fantomer påvirker politiske og økonomiske systemer. Ved å analysere fenomenene virtuell kapital, immaterielt og digitalt arbeid, kollektiv intelligens, mem-mutasjoner, manipuleringer av kollektiv bevissthet og redigeringsprosessen som en politisk handling, gransker Kurant kunnskapens "ukjente ukjente" og senkapitalismens spekulasjoner og bragder.

Arbeidet *Future Anterior* [Framtid foranliggende], samarbeidet Kurant med en profesjonell klarsynt som ofte gir råd til regjeringer og institusjoner som Interpol. Inviterte journalister skrev for avisen i nåtid og forvandlet profetiene til nyhetsoppslag, forfattet som om de var datert fra en framtid som

enda ikke hadde kommet. De ble trykt i den karakteristiske layouten til *The Times*, med et blekk som blemer eller mindre synlig avhengig av lufttemperaturen. Teksten forsvantspøkelsesaktig i varmen og ble leselig igjen når det ble kjøligere. *Air Rights 2* [Luftrettigheter 2] er en skulptur formet som en leviterende meteoritt. Det er som om den er fanget i en endeløs bevegelse som synliggjør det ellers uhåndgripelige luftrommet over eiendommer og dets spekulative verdi.

Agnieszka Kurant representerte Polen ved den 12. internasjonale arkitekturutstillingen ved Veneziabiennalen (i samarbeid med arkitekten Aleksandra Wasilkowska). Hennes nylige solo-museumsutstillinger inkluderer arbeider vist ved Sculpture Center, New York i 2013, og ved Stroom den Haag i 2014. Hennes arbeider har også vært utstilt ved museer som Palais de Tokyo, Tate Modern, Witte de With, Moderna Museet, og MoMA PS1; og hun har vært inkludert i Performabiennalen, Bucharestbiennalen, Athenbiennalen og Moskviabiennalen. I 2008 fullførte hun et oppdrag for Frieze Projects i London. Kurant ble nominert for Henkel Art Award (Mumok, Vienna, 2009). I juni 2015 vil Kurant ferdigstille en ny bestilling for Guggenheimmuseet i New York.

www.culture.pl/en/artist/agnieszka-kurant

Cristóbal Lehyt (f. 1973, CL). Bor og arbeider i New York, USA.

Cristóbal Lehyts arbeider relaterer seg ofte til spørsmål om hvordan virkeligheten oppfattes av våre sanser, og om språket som en hindring heller enn et nyttig redskap. I sin pågående serie av tegninger, Drama Projections [Dramaprojeksjoner], arbeider han med repetisjon som en kunstnerisk strategi. Lehyt går i transe, kontemplerer mennesker han har møtt et sted eller sett på gaten, og tegner, mens han forestiller seg at han handler som dem, tenker som dem – er dem. Tegningene blir enten utstilt i sin originaltilstand eller på et senere stadium blåst opp på en kopimaskin, malt på lerret eller gjort om til crayon etchings (farger kommer gjennom der sort overflate skrapes bort). På Momentum 8 presenterer Lehyt en serie store malerier med fargerike, abstrakte bakgrunner, mot hvilke de figurative konturene avledet av hans Drama Projections stadig er gjenkjennelige, men endres fra sin originale form gjennom en medierings-prosess. Filtreringsprosessen som de umiddelbare tegningene gjennomgår, gir dem et nesten tåkete og fjernt preg.

Nylige soloutstillinger inkluderer Iris Sheets ved The Americas Society, New York, 2013; If Organizing Is The Answer, What's The Question? ved Carpenter Center, Harvard University, Cambridge, 2010; Cristóbal Lehyt, ved Museo de Artes Visuales i Santiago de Chile i 2010; og Dramaprojeksjon ved Künstlerhaus Stutt-gart i 2008.

[www.lanubeloca.org/cristobal%20lehyt%20\(images\).html](http://www.lanubeloca.org/cristobal%20lehyt%20(images).html)

Joanna Lombard (f. 1972, DZ). Bor og arbeider i Stockholm, Sverige.

Arbeidet til den svenske kunstneren Joanna Lombard varierer mellom en kollektiv og en dypt personlig fantasi. Med kirurgisk presisjon posisjonerer Lombards arbeid seg mellom psykologisk fortrenghing, psykoanalytisk drama og cinematografisk frigjøring. I Momentum Kunsthall vises *Orbital Re-enactments* [Kretsløpsgjenutspillinger], en videoinstallasjon på flere kanaler, basert på barndomsminner. Disse spilles ut i fire scener og i historier som omhandler forholdet mellom barn og voksne. Barna er frie individer som må ta ansvar og ta sine egne avgjørelser. De voksne over-skrider grenser og oppfører seg som barn. Kunstverket dreier seg også om temaer som kropp og individualitet, og spør om et individs kropp kan være kollektivt. Som i mange av hennes arbeider, er historiene inspirert av kunstnerens egne barndomsminner fra *Ljusbacken*-kollektivet hvor hun vokste opp. Ljusbacken var en del av 1960-tallets motkultur, og medlemmenes radikale livsstils-eksperimenter med adferd og samliv gjorde det til et av de største radikale kollektivene i Skandinavia. For Momentum 8 produserer Lombard også en lydinstallasjon, hvor et latterkor skaper en uhyggelig følelse av ambivalens som minner om *Orbital Re-enactments*. Hvor skal linjen trekkes mellom uskyldig latter og undertrykkende latterliggjørelse, og hva betyr denne latteren?

Joanna Lombard har stilt ut ved Palais de Tokyo i Paris, Tensta Konsthall i Stockholm, Whitespace i

Zurich, Charlottenborg Kunsthall i København, og Den 8. Seoul International Media Art biennalen, 2014.

www.ioannalombard.com

Lundahl & Seidl: **Christer Lundahl** (f. 1978, SE) og **Martina Seidl** (f. 1979, SE). Bor og arbeider i Stockholm, Sverige.

Kunstnerduoen Lundahl & Seidl arbeider hovedsakelig med tverrfaglige samarbeid. De utforsker rom, tid og persepsjon i stadig større installasjoner. Alltid med nærhet til et spesifikt mediums historie og institusjonalisering i museer, gallerier, teatre og funne steder, og i prosjekter som spenner over arkitektur, kognitiv nevrologi, klassisk musikkteater og opplevelsesdesign. For Momentum 8 lager de et komplekst nytt arbeid som hovedsakelig består av koreograferte bevegelser og et tredimensjonalt lydopptak.

Deres arbeider er tidligere blitt presentert ved Tate Britain, The Whitechapel Gallery, Battersea Arts Centre, The Royal Academy of Arts, S.M.A.K., Weld og Magasin III.

www.lundahl-seidl.com

Eva Löfdahl (f. 1953, SE). Bor og arbeider i Stockholm, Sverige.

Eva Löfdahls skulpturer springer ut av et engasjement i hennes miljø, med dets sosiale, fysiske og psykologiske forhold. Arbeidene oppstår i relasjon til den verden de omgis av, som kan manifestere seg materielt på et gitt tidspunkt. I 2011 skapte Löfdahl et stort offentlig arbeid i form av en kalender. I flere måneder produserte hun ett objekt hver dag. De 152 objektene refererer til politiske begivenheter, hennes personlige liv og indre stemninger, og objektene fra hver dato ble tredd på vertikale metallstenger. Löfdahls objekter og objektgrupper beveger seg mellom helhet og fragment, treghet og det organiske, åpenhet og ugjennomtrengelighet. Blant dem er metallantener som er potensielt nyttige for å fange opp flerfoldige signaler, aluminiumskum og drill bits av stål som henspiller på hvordan skyer bygges opp. *Clouds to Be* [Kommende skyer] og *Under Frequency Holder* [Underfrekvensholder] forholder seg ikke bare til teknisk funksjonalitet, men også til motiver i forhistorisk bergkunst. Andre egenskaper ved Löfdahls arbeid er mer figurative, fra kroppslige fragmenter og analytiske symboler til arkitektoniske maquetteer for mulige bygninger som allerede ligger i ruiner.

I 2011 arrangerte Moderna Museet i Stockholm en retrospektiv og samtidig utstilling av Eva Löfdahl, og i 2009 presenterte Lunds Konsthall en stor separatutstilling med hennes arbeider. Nylige gruppeutstillinger inkluderer Kalmar Konstmuseum i 2015; Göteborgs Konstmuseum og Art in General (New York), begge i 2013; Bonniers Konsthall i Stockholm i 2006; og Museum of Finnish Architecture, Helsinki, i 2002. På 1980-tallet deltok Löfdahl i det punk-inspireerte performancekollektivet Wallda.

www.nordenhake.com/php/artist.php?RefID=34

Fujiko Nakaya (f. 1933, JP). Bor og arbeider i Tokyo, Japan.

Fujiko Nakayas kunstneriske utforskning tar opp elementet vann og inngir en følelse av undring over hverdagslige værphenomener. Hun benytter tåke som et skulpturelt medium og samarbeider med elementene; hennes skyer skapes ved å pumpe vann under høyt trykk gjennom masser av mikroskopisk fine dyser. Hennes interesse for vann og vær kan relateres til hennes familiebakgrunn, siden hennes far, Ukichiro Nakaya, var fysiker og vitenskapsessayist og berømt for sitt arbeid innenfor glasiologi og snøkrystallfotografi. I 1970, ved Verdensutstillingen i Osaka, Japan, skapte Fujiko Nakaya verdens første tåkeskulptur. I samarbeid med det legendariske kunstneringeniør samvirket Experiments in Art and Technology (E.A.T.) som fremmet en ny

tverrfaglig tilnærming til kunst, teknologi og miljøet, hyllet hun Pepsi-paviljongen inn i tåkedis. Nakaya er en pioner innen installasjons- og videokunst i Japan, og som medlem av E.A.T. åpnet hun Japans første videokunstgalleri i Tokyo i 1980 og har siden samarbeidet med berømte koreografer og kunstnere, blant andre Trisha Brown, Robert Rauschenberg og Bill Viola.

Nakaya har senere utviklet sine unike, oppslukende installasjoner verden over, inkludert prosjekter for Guggenheimmuseet, Bilbao; Grand Palais, Paris; det Australske nasjonalgalleriet, Canberra; The Arnolfini – Centre for Contemporary Arts in Bristol; og The Exploratorium, San Francisco. Hun konsulterte med arkitektene Diller Scofidio + Renfro om Blur-bygningen for det sveitsiske Expo.02 i 2002, og har arbeidet sammen med tallrike kunstnere for å skape miljøer for musikk og performance.

Den første omfattende monografien over Nakayas arbeid, som presenterer mer enn femti tåkearbeider skapt for offentlige rom verden over, såvel som video- og malerarbeider, ble nylig publisert sammen med en DVD av *Anarchive*, Frankrike.

www.inhabitat.com/fujiko-nakayas-fog-bridge-invites-pedestrians-to-take-a-walk-among-the-clouds/

Christine Ödlund (f. 1963, SE). Bor og arbeider i Stockholm, Sverige.

Christine Ödlund har i flere år utforsket kommunikasjonen mellom planter. Ved å sammenstille fenomener som den kjemiske kommunikasjon mellom planter, synestesi og klarsynt visualisering, forskyver hun selve kunnskapens grenser. Hun bruker ulike medier i sitt arbeid, blant annet tegning, installasjon, video, akvarell og lyd. Med referanse til botaniske illustrasjoner med pedagogisk formål og amatørakvarellstudier av natur, har hun skapt et oppsett basert på observasjoner av den kjemiske aktiviteten til en befolkning av brennnesler når sommerfugllarver spiser av en enkeltstående nesle. I hennes store installasjon i Momentum Kunsthall kombinerer Ödlund utforskninger av okkult kjemi, den teosofiske bevegelsen og synestesi. Hun spør hvordan brennnesler opplever verden gjennom sine undersøkelser av planters reaksjon på farget lys. Ödlund utforsker den vitenskapelige dokumentasjonen av subatomære partiklers bevegelser i en bestilt triptyk og skaper en stor spiral av nesler, hvor plantens kjemiske kommunikasjon kan oppfattes med luktesansen.

Ödlund deltar regelmessig på internasjonale elektro-akustiske og lyd-festivaler, blant annet det ambulerende Freq_Out. Nylig hadde hun sin første solo museumspresentasjon ved Trondheim kunstmuseum, 2014. Hun har vist arbeider ved Marrakechbiennalen; Magasin III og Moderna Museet i Stockholm; Lunds Konsthall; Stedelijk-museet Amsterdam; Museum of Contemporary Art Tokyo; and Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm.

www.christineodlund.se

Ola Pehrson (f. 1964, d. 2006, SE).

Ola Pehrsons kunstverk beveger seg mellom spørsmål om representasjon og visuelle verdener. Arbeidene beskjeftiger seg ofte med en fascinasjon over økonomiens metafysikk, refleksjoner over menneskelig adferd, så vel som spørsmål om kontroll og manipulasjon. Han fikk offentlig oppmerksomhet da en plante forbundet med aksjemarkedet, *Yucca Invest Trading Plant* [Yucca Invest aksjehandelsplante], ble vist ved Tensta Konsthall og Moderna Museet, begge i Stockholm.

Det siste arbeidet han skapte før sin tragiske død i 2006, *Hunt for the Unabomber* [Jakten på Unabomber], mottok stor oppmerksomhet ved Istanbulbiennalen 2003 og São Paulo-biennalen i 2006, og deler av dette arbeidet vil bli installert ved Galleri F15 under Momentum 8.

Edward Shenk (f. 1986, US) og **Brad Troemel** (f. 1987, US). Bor og arbeider i New York, USA.

State University of New York. Først og fremst må Steina og Woody betraktes som eksperimentelle kunstnere av avgjørende betydning, og pionerer innen videokunst. Opp gjennom årene har de bygd sitt eget utstyr, roboter og maskiner, og deres arbeid har hatt enorm innflytelse på utviklingen av videokunsten som sådan. Fra skjermer til opptak og fra dokumentariske prosesser til svært kompliserte installasjoner, har de transformert og fornyet seg selv, mens de alltid har forsøkt å kontrollere så mye de kunne av selve bildeproduksjonen. Steinas installasjoner har ofte inkludert elektronisk manipulerte visuelle og akustiske landskaper. Et eksempel er installasjonen *Orca* som ble vist i den islandske paviljongen under Veneziabiennalen i 1997.

Sammen med Woody Vasulka ble hun i 1992 tildelt Maya Deren-prisen og, i 1995, Siemens Media-kunst-prisen. I 1992, med Woody, kuraterte hun utstillingen og katalogen *Eigenwelt der Apparatewelt: Pioniere der Elektronischen Kunst* [Apparatverdenens egenverden: Pionerer innen elektronisk kunst] ved Ars Electronica i Linz, Østerrike. Hennes installasjoner og videoer er blitt vist mange steder i USA, Europa og Asia. I 2014 åpnet Islands nasjonalgalleri en ny avdeling, Vasulka-kammeret, viet arbeidet til Steina og Woody Vasulka.

www.vasulka.org

Bjarni H. Þórarinnsson (f. 1947, IS). Bor og arbeider i Reykjavík, Island.

"Du trenger ikke være boklærd for å sette pris på mine bilder. 'One Visio-Rose' er som kjernefysisk fusjon; skrift, lingvistikk, bilder og lyd, noe med en klar mening og annet med en mindre klar mening. Det er som et lite glossar, og jeg leker med språk," sier kunstneren Bjarni H. Þórarinnsson i et intervju fra 1997, et tiår etter han startet en utforskning som har opptatt ham siden. Hans opprinnelige intensjon var å oppnå bedre forståelse av former og deres sammensetning, men han begynte å arbeide med sine formmessige utfordringer ved å bruke språk, lyd og begreper som komponenter i oppbygningen av et omfattende system. Han holder seg alltid til den samme struktur ved å bruke tekstvariasjoner, leker med selvoppfunne rimord og med hvordan språk kan uttrykkes visuelt. Ved å bruke et taksonomisk system for sin liste med nye ord, er han i stand til å utvikle og identifisere nøkler til lingvistiske former, med det resultat at nye tekster oppstår, med sterke rytmiske komponenter innrettet etter fonetisk poesi, som ofte utvikler seg til meningsfull prosa. Ved å bruke neologismer og analytiske termer blir Þórarinnsson i stand til å systematisere sin forskning som et helt system av tenkning: *Visiologi*. Dette nye forskningsfeltet utgjør grunnstammen i en ny akademisk disiplin som samles i *Visio-akademiet*. Som dekan for *Visio-akademiet*, med hans forskningsresultater utstilt på de såkalte *Visio-kongressene*, omtaler han seg selv som *Visio-Congressman* [Visio-kongressmedlem].

Bjarni H. Þórarinnssons arbeider har vært presentert ved alle større kunstmuseer i Island og ellers bredt i Europa.

<http://safneign.listasafnreykjavikur.is/is/hofundur/5>

Sissel Tolaas (f. 1961, NO). Bor og arbeider i Berlin, Tyskland.

Sissel Tolaas er en forsker og kunstner som arbeider med å katalogisere og utvikle dufter og lukter, og samtidig berøre spørsmål om luktinntrykkes identitet og språk. I mer en tjue år har hun utforsket lukter i så høy grad at hun er i stand til å fremkalle spesifikke følelser og reaksjoner hos sitt publikum. Vår luktesans er stort sett utforsket, og vi fokuserer for det meste på visuelle og auditive stimuli for å forstå verden. Luktesansen er imidlertid den mest primære sans som informerer oss om virkeligheten som omgir oss. For mange er lukter sterkt knyttet til hukommelse. Når vi merker en lukt fra våre tenåringsdager blir vi straks kastet tilbake til den tid. For Momentum vil Tolaas skape en lukt som en av biennalens viktigste kommunikative midler, som gjør det mulig for besøkende å tre inn i utstillingens logikk.

Tolaas' arbeid er tidligere vist på utstillinger som *Design and Violence* [Design og vold] ved MoMA

New York i 2013-14; *How Wine became Modern* [Hvordan vin ble moderne] ved San Francisco MoMA i 2010; *The World is Yours* [Verden er din] på Louisiana i København, i 2009; og Liverpoolbiennalen ved Tate Liverpool i 2006.

www.researchcatalogue.net/view/?weave=1036

Ryan Trecartin (f. 1981, US). Bor og arbeider i Los Angeles, USA.

Selv om Ryan Trecartins tidligste filmer kom før de sosiale mediers tid, beskriver de en verden befolket av selvutleverende individer, der enhver synes å være hovedperson i sin sin egen film. Mens personene snakker til hverandre, synes det som om de ganske enkelt snakker til seg selv. Dermed blir det så mange historier innenfor historien at det blir vanskelig å følge plotlinjen. Selv om Trecartin skriver sine egne scripts, spiller mange av personene, redigerer videoene og lager musikken, er filmene kollektive prosjekter. De er også del av et nært og pågående samarbeid med kunstneren Lizzie Fitch. Filmen *A Family Finds Entertainment* [En familie finner underholdning] er historien om gutten Skippy, en selvskader spilt av Trecartin selv, som har låst seg inne på badet mens hans venner fester vilt omkring ham i hans foreldres hus. Når han endelig forlater badet, løper han ut av huset og blir truffet og drept av en bil. En jente inne i huset, også spilt av Trecartin, får høre om dette på telefonen og sliter med å få kontakt med sine venner og fortelle den fryktelige nyheten.

Trecartins arbeid er blitt vist på mange museumsutstillinger, som for eksempel Whitneybiennalen 2006 og Veneziabiennalen for samtidskunst, 2013. Han har hatt mange separatutstillinger, for eksempel ved Kunst-Werke, Berlin, i 2014; Musée d'Art Moderne, Paris; og MoMA PS1, New York, i 2011. Han er også medkurator av *Surround Audience* [Omgi publikum] ved 2015-triennalen ved New Museum i New York.

www.vimeo.com/trecartin

www.youtube.com/user/WianTreetin

Zhala (f. 1987, SE). Bor og arbeider i Stockholm, Sverige.

Zhala er en konseptuell musiker, kunstner og performer av kurdisk opprinnelse, hvis musikk består av urovekkende rytmer og stemningsfulle melodier, akkompagnert av meditative tekster. Hennes musikk kan beskrives som futuristisk og litt uhyggelig, eller, for å bruke artistens egne ord, som en "religiøs rave" eller "kosmisk pop". Zhala er en av grunnleggerne av LGBT-klubben Donna Scam i Stockholm, og den første, og så langt den eneste artist som har signert kontrakt med Robyns Konichiwa Records. For Momentum er Zhala invitert til å lage et lydspor til biennalen. Brokker av musikk vil sive gjennom hele showet og fylle dets forskjellige lokaler og begivenheter, så det skapes en merkbar, club-lignende atmosfære og gjentatte øyeblikk av déjà vu. Zhala har hatt live-opptredener ved musikkfestivalen *Way Out West* [Langt ute i Vesten] i Gøteborg i 2014; og ved *Jean Paul Gaultier*-utstillingen ved Stockholms Moderna Museet i 2013. Hun har arbeidet som del av et feministisk kunstnerkollektiv med Roxy Farhat og varmet opp for den svenske musikeren Robyn på konserter mange steder i Europa.

www.zhalazhala.com

The Reader

Tunnel Vision Reader [Tunnelsynkompendiet] vil bli sluppet i forbindelse med forhåndsvisningen av Veneziabiennalen 2015. Kompendiet redigeres av kuratorteamet og vil bli produsert i samarbeid med Mousse Publishing.

Bidrag av:

Marcia Sá Cavalcante Schuback, professor i filosofi ved Södertörn University, Stockholm.

Brody Condon, kunstner basert i Berlin, som kombinerer modifiserte psykoterapeutiske og live rollespill-teknikker for å skape "performative spillmaskiner".

Laurence Delplace, tunnel-ingeniør som jobber for Amberg Engineering og for tiden arbeider med det nye T-bane-prosjektet i Brussel.

Steingrímur Eyfjörð, kunstner som bor og arbeider i Island.

Leah Kelly, nevrovitenskapsforsker ved Rockefeller University, New York. Konsulent for kunstprosjekter for Palais de Tokyo, Artists Institute, Watermill Center, Rubin Museum, Villa Gillet og FIAF.

Timothy Morton, professor og Rita Shea Guffey Chair i engelsk ved Rice University.

Christine Ödlund, kunstner og komponist som bor og arbeider i Stockholm.

Peter Osborne, professor i moderne europeisk filosofi, Kingston University i London, og redaktør av *Radical Philosophy*.

Rupert Sheldrake, PhD, forskningsbiolog og forfatter. Forsker ved Institute of Noetic Sciences, California, og Schumacher College, Devon, England.

Marcus Steinweg, filosof og gjesteprofessor ved HfBK (University of the Arts), Hamburg, underviser ved UdK (University of the Arts), Berlin.

Michael Taussig, professor i antropologi ved Columbia University, New York.

Boken inneholder også en prøve av duften bestilt fra den norske kunstneren **Sissel Toolas** og et lengre kuratoressay av **Jonatan Habib Engqvist**, **Birta Gudjonsdottir**, **Stefanie Hessler** og **Toke Lykkeberg**.

www.moussepublishing.com

www.momentum.no